

Echte prijzen: van Inzicht naar interventie

MAART 2020

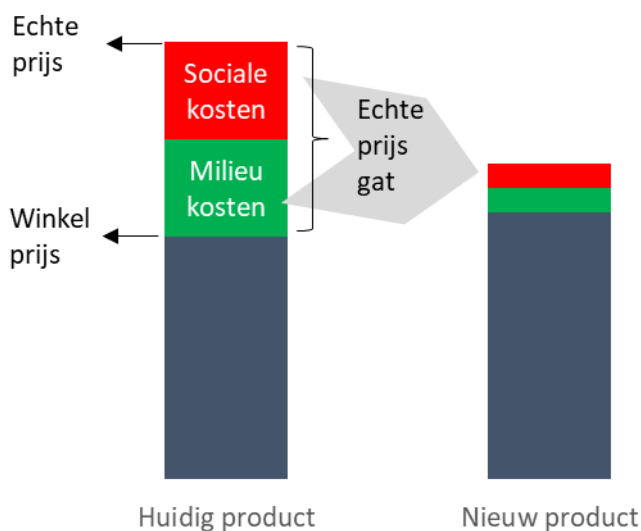

“PPS Echte en Eerlijke prijs”

Binnen de PPS echte en eerlijke prijs voor duurzaam voedsel wordt gewerkt aan het moneteriseren van de maatschappelijke kosten en opbrengsten om tot een echte prijs van producten te komen. Mensen denken vaak dat we deze berekeningen uitvoeren om tot hogere prijzen in winkel te komen. Dit is een grote misvatting. Producenten van voedsel, inkopers van voedsel (retail, out of home), overheid en consumenten kunnen dit inzicht in de echte prijzen van producten gebruiken om ervoor te zorgen dat voedselproducten minder negatieve effecten op het milieu en op de maatschappij hebben. We gaan uit van de ideale wereld¹ waarin we in staat zijn een echte prijs van voedsel te kunnen bepalen: de prijs aan de kassa plus de maatschappelijke kosten voor natuurlijk, sociaal en humaan kapitaal. In een ideale wereld hebben we ook trade-offs tussen maatschappelijke thema's in beeld.

Producenten

Inzicht in de echte prijs van producten kan producenten bewegen om het productieproces of de inkoop van producten zodanig aan te passen dat de echte prijs van producten gaat dalen. Hoofddoel is dat het inzicht in de echte prijs leidt tot vermindering van de maatschappelijke kosten. Aanpassingen in het productieproces kunnen leiden tot hogere productiekosten waardoor een lagere echte prijs mogelijk gepaard gaat met een hogere prijs voor het product aan de kassa (zie figuur 1). De prijs aan de kassa kan weer dalen door innovatie en concurrentie op duurzame productieprocessen.

Figuur 1: Hoofddoel berekening echte prijzen is bepaling van milieukosten en sociale kosten waarbij een beweging op gang komt om deze te verminderen

Inkopende partijen

Inkopende partijen zoals retail, horeca, catering en overheid kunnen naast de huidige prijs en kwaliteitscriteria ook het hele pallet aan maatschappelijke thema's afgewogen mee laten wegen bij de inkoop van hun producten. Gegeven het feit dat er al een grote variatie is de 'echte prijs' tussen producten in dezelfde productcategorie kan er een grote impact uitgaan van de inkopende partijen. Voorbeelden zijn koffiecontracten die overheden afsluiten met marktpartijen of universiteiten die willen overschakelen naar duurzame laboratoriumjassen.

Overheid

Als eerste kan de overheid dus zelf duurzaamheid meenemen in haar inkoopvoorwaarden. Als tweede kan de overheid de echte prijs' gebruiken voor verduurzamingsagenda richting het bedrijfsleven. Maatschappelijke onderwerpen kunnen dan integraal besproken worden doordat onderlinge belangen in prijzen uitgedrukt zijn en bij inzicht in de ontwikkelingen ook de trade-offs tussen maatschappelijke thema's inzichtelijk worden (bijvoorbeeld dat meer het gebruik van luchtwassers in de veehouderij leidt tot minder ammoniakemissie (betere luchtkwaliteit) en meer energiegebruik (negatief voor het klimaat)). Ook kan de overheid de echte prijs' gebruiken voor directe

¹ Zie onder meer de rapporten *juiste en eerlijke prijzen voor voedsel* (<https://edepot.wur.nl/513322>) en *a roadmap for true pricing* (<https://trueprice.org/a-roadmap-for-true-pricing/>).

“PPS Echte en Eerlijke prijs”

interventies in de markt door bijvoorbeeld via BTW veranderingen maatschappelijk gewenste producten goedkoper en ongewenste producten duurder te maken. Met een echte prijsbepaling is het gemakkelijker om een beeld te krijgen van mogelijke consequenties. Dit is vaak moeilijker dan het lijkt en zijn de consequenties vaak anders dan gedacht².

Consumenten

Consumenten kunnen inzicht over de echte prijs van voedsel mee laten meewegen in hun aankoopbeslissingen. Belangrijk voor beïnvloeding van aankoopbeslissingen van consumenten is hoe de echte prijs gecommuniceerd wordt naar de consument omdat 90 % of meer van zijn gedrag bepaald wordt door automatiseren en dat moet je zien te doorbreken.

Conclusie

Inzicht in de echte prijzen van voedsel waarbij de maatschappelijke kosten en opbrengsten transparant worden gemaakt, is zinvol voor alle partijen betrokken bij de productie en consumptie van voedsel. Een vertaalslag om partijen tot maatregelen te laten komen is in veel gevallen nog wel nodig. Naast de prijs, kwaliteit en voedselveiligheid, moeten afspraken gemaakt worden om bijvoorbeeld klimaat, biodiversiteit en sociale aspecten integraal op te nemen bij besluitvorming over productie en inkoop. De verwachting is dat daarmee de maatschappelijke kosten fors verlaagd worden, terwijl de prijs van het product mogelijk maar gering stijgt. Berekening van de echte prijs is niet bedoeld om de winkelprijs te verhogen maar juist om inzicht te verschaffen in de extra maatschappelijke kosten die ook aan een product hangen om daarmee producten beter te kunnen vergelijken.

² Zie white paper “juiste en eerlijke prijzen voor voedsel” <https://edepot.wur.nl/513322>